

ЕВОЛЮЦІЯ ГРОШЕЙ

Гроші є загальним еквівалентом обміну. Вони виконують роль міри вартості, засобу обігу та накопичення багатства людей. В економічній літературі виділяють дві основні концепції походження грошей: раціоналістичну та еволюційну. Відповідно до раціоналістичної концепції, люди в певний час домовилися про запровадження грошей. Відповідно до еволюційної концепції, гроші виникли стихійно в результаті розвитку обміну [1, С. 93]. Більшість економістів є прихильниками другого підходу.

Гроші пройшли тривалий шлях розвитку перш, ніж набули сучасних форм. В історії еволюції грошей можна виділити появу товарних, металевих, паперових та банківських грошей. У період зародження товарної економіки роль грошей виконували певні товари – спочатку це були предмети першої необхідності, а пізніше – предмети розкоші. На зміну товарним грошам прийшли металеві – у формі злиwkів металу, а згодом – у вигляді монет. Товарні і металеві гроші називають повноцінними, оскільки вони мали реальну внутрішню вартість.

З часом на зміну металевим прийшли паперові гроші. Спочатку вони обмінювалися на золото, але пізніше цей обмін припинився. Сьогодні паперові гроші (банкноти) випускає в обіг центральний банк країни. Паперові гроші і розмінні монети є готівкою.

Поряд з готівкою у сучасній економіці використовують так звані банківські (безготівкові) гроші. Вони існують у вигляді спеціальних записів на банківських рахунках. Банки емітують ці гроші на основі кредитування реальної економіки [2]. Технологія банківських розрахунків постійно вдосконалюється. Сьогодні широко розповсюджені так звані електронні гроші, які мають вигляд магнітних карток, що дають змогу здійснювати платежі через комп'ютерну мережу.

Паперові і банківські гроші – це неповноцінні гроші, оскільки вони не мають внутрішньої товарної вартості. Їх також називають кредитними грошима [2]. До кредитних грошей ще відносяться чеки, векселі та інші квазі-гроші.

Отже, у процесі розвитку товарної економіки форми грошей еволюційно змінювались.

1. *Макроекономіка / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 4-те вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2006. – 723 с.*
2. *Гроші та кредит: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2002. – 598 с.*